

15. *Dissel*

A

Materiaal voor kaart 15 werd geleverd door de antwoorden op vraag 2 van de vragenlijst. Gegevens uit V a k t a a l en van lijst 29 werden toegevoegd.

B

De dissel, een in tal van houtverwerkende industrieën gebruikt werktuig, is een hakinstrument met een enigszins gewelfd blad, dat dwars staat t.o.v. de steel en daarnaar toe gekromd is. De afbeelding op de vragenlijst was gemaakt naar een foto, genomen in Nederwetten L 233; de tekening op de kaart is georiënteerd op wat her en der in vragenlijsten door invullers werd geschetst.

C D

Nadere verantwoording van de gegevens lijkt overbodig. Wel wil ik buiten de kaart om een gedetailleerde opgave doen van de benamingen van de dissel en, omdat ik daarvoor nergens een betere plaats kon vinden, van die van de klompenmakersbijl, het werktuig dus dat naast de dissel of in plaats daarvan — al is dit historisch niet juist uitgedrukt — wordt gebruikt. Zij lijken me uit een oogpunt van woord- en klankgeografie de aandacht ten volle waard.

Namen van de dissel.

De opsomming beperkt zich tot de namen die niet luiden: *dissel*. De kaart stelt in staat te achterhalen waar die vorm werd opgegeven. In de volgende reeks komen ook de opgaven voor van klompenmakers die het werktuig niet gebruiken; deze vermeldingen ontbreken dus op kaart 15. Gegevens uit V a k t a a l worden toegevoegd.

distel: B 29a (niet gebruikt), F 72 (niet gebruikt), F 112 (niet gebruikt), F 120, 200 (niet gebruikt), G 91d*, I 24, 25, 57, 79, 91, 122, 147, 168, 173, 268a, 274, K 46, 84, 128, L 112, 158 (opgegeven als naam voor de bijl), 183, 290—291, O 57, 204. *dizzel*: L 240. *djissel*: L 240. *dessel*: H 100, I 79, 86, 87, 175, 217, 223, 231, 246, 253, K 166—183b, 233, 234, 235, 237, 307, 311, L 95a, 184, 186, 200, 201, 248, 293, 300, 368, N 31, 65, O 5, 17, 208, P 27, 30, 35a, Q 21, 36, 103. *destel*: H 36, 40, 72, 116, I 79, 125—152a, 144, 145, 154, 157, 168, 169, 170, 171, 177, 178, 201, 206, 207, 208, 212, 213, 216, 217, 218, 258, K 280, 288, L 314, 355, N 38, 45, 46, 78, O 4, 46, 47, 54, 58, 62, 72, 75, 122, 151, 157, 162, 228, P 10, 73, 128. *djessel*: L 233, 264, K 275, 192. *dièsel* of *drèèsel*: L 289b. *dester*: Q 72. *desser*: L 184, 424, 300, P 109,